

Módszertani leírás a Munkaerő-felmérés 2012. I. negyedévi

Munkanélküli érintettség, diszkrimináció

című kiegészítő felvételhez

Az alapfelvétel jellemzői

A Központi Statisztikai Hivatal a lakosság gazdasági aktivitásának – foglalkoztatottságának és munkanélküliségének – vizsgálatára 1992-ben vezetett be egy magánháztartásokra kiterjedő reprezentatív felvételt, az ún. **munkaerő-felmérést** (MEF). Az adatgyűjtés célja, hogy a gazdasági aktivitást, a foglalkoztatottság és a munkanélküliség alakulását a nemzetközi statisztikai ajánlásoknak megfelelően, a mindenkori munkaügyi szabályozástól, illetve annak változásától függetlenül, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) fogalmait felhasználva figyelje meg.

A magyar munkaerő-felmérés a vizsgált népességet egy meghatározott időszakban, az ún. **vo-
natkoztatási héten** végzett tevékenység alapján sorolja a következő két főcsoportba:

- gazdaságilag aktívak (a rendelkezésre álló munkaerő, azok a személyek akik foglalkoztatottként vagy munkanélküliként megjelentek a munkaerőpiacon) és
- gazdaságilag nem aktívak (inaktívak).

A felvételben használt **fogalmak** az ILO ajánlásait követik. Ennek megfelelően foglalkoztatottnak tekintendő mindenki, aki a vonatkozási héten legalább 1 óra, jövedelmet biztosító munkát végzett, vagy munkájától csak átmenetileg (szabadság, betegség stb. miatt) volt távol. Jövedelmet biztosító munkának számít minden olyan tevékenység,

- amely pénzjövedelmet eredményez,
- amely természetbeni juttatást biztosít,
- amelyet esetleg egyéb, később realizálható jövedelem érdekében végeztek,
- amelyet, mint segítő családtagok végeztek a háztartáshoz tartozó gazdaság, vállalkozás jövedelmének növelése érdekében.

A munkaerő-felmérés **mintája** többlépcsős, rétegzett minta, amely kialakításánál a rétegeképítő ismérvek a következők voltak: földrajzi egységek, települések nagysága szerinti kategóriák, lakóövezetek. Ez utóbbiak a mintában a következő aggregátumok formájában jelennek meg: belterületek, egyéb belterületek, külterületek. A mintában alkalmazott egyszerű, rotációs eljárás szerint bármely háztartás, amely valamilyen időpontban belép a mintába, hat egymást követő negyedévben szolgáltat adatokat, majd végleg elhagyja azt. A munkaerő-felmérés negyedéves mintája három havi részmintát tartalmaz. A mintába került lakásokban minden háztartásról és minden 15–74 év közötti személytől kérünk gazdasági aktivitásukra vonatkozó információt. A munkaerő-felmérés negyedéves mintája mintegy 38 000 háztartást és 68 000 személyt tartalmaz.

Az egyes népességcsoportok létszámát a munkaerő-felmérés mintájából **teljeskörűsítéssel** számítjuk a mintában megfigyelt értékek megfelelő súllyal történő szorzása és összegezése után. A teljeskörűsítéshez szükséges súlyokat, illetve felszorzó tényezőket két lépésben határozzuk meg. Először a minta 275 rétegeire vonatkozóan készülnek el az elsődleges súlyok, majd korrekciós eljárás során – amire a meghiusulások torzító hatásának mérsékelése miatt van szükség – az ún. korrigált súlyok.

A korrekciós eljárásban kulcsfontosságúak a továbbszámított népesség- és lakásszámok. Ez 2002-től a 2001. évi népszámlálásból származó információ felhasználásával továbbvezetett, *előre jelzett* (az adott időszakra vonatkozó) adat.

A munkaerő-felmérés **mintájának hibaszámítása** linearizált jackknife-módszerrel történik. Az egyes táblázatokban szereplő létszámadatokhoz tartozó mintavételi hiba nagyságrendjének bemutatására mellékelünk egy áttekintő táblázatot, a foglalkoztatottak különböző létszámhoz tartozó mintavételi hiba becsült nagyságáról.

A kiegészítő felvétel jellemzői

A 2012. I. negyedévében „Munkanélküli-rintettség, diszkrimináció” címmel harmadik alkalommal kapcsolódott kiegészítő felvétel a munkaerő-felmérés alapfelvételhez. A felvétel a 2007. IV. negyedévben végrehajtott modul kérdőívének lényegében változatlan formában történő lekérdezése volt. A kérdőív azonosság mellett módszertani változások sem korlátozzák az eredmények összehasonlíthatóságát.

Amennyiben egy háztartásnál az alapfelvétel valamilyen oknál fogva megghiúsult, kiegészítő kérdőívet sem kellett kitölteni. További megghiúsulást jelentett, ha a háztartás tagjai a munkaerő-felmérés kérdéseire válaszoltak, a kiegészítő kérdőív megválaszolását viszont megtagadták. A kiegészítő kérdőív részleges megválaszolása nem volt lehetséges.

2012. I. negyedévben a munkaerő-felmérés során megkérdezett és az alapfelvételre válaszoló 19–64 évesek 2,4%-a a kiegészítő kérdőívre nem válaszolt, ezen belül a foglalkoztatottakat 2,0%-os, a munkanélkülieket 1,3%-os, az inaktívakat pedig 3,4%-os megtagadási arány jellemezte. A megvalósult interjúk 44,0%-ban nem az érintett, hanem a család más felnőtt tagja válaszolt. Az ún. proxy-interjúk aránya a férfiak körében 55,4%, a nők esetében 33,2% volt.

A kiegészítő felvétel megtagadása miatt a jelen kiadvány adatai kismértékben eltérhetnek a 2012. I. negyedévi, az alapfelvételtől már publikált adatoktól.

A közölt abszolút számok aggregátumaiban a súlyozásból és összegzésből adódóan néhány fős eltérés lehetséges. A megoszlási viszonyszámok kerekítése algoritmussal – egyedi korrekció nélkül – történt, ezért a részadatok összege nem mindig egyezik meg az összesített adatok megjelenített kerekített értékeivel.

A táblázatokban alkalmazott jelölések:

- nincs adat, a megfigyelt statisztikai jelenség nem fordul elő (az ilyen adatból képzett viszonyzámnál a megfelelő cellában ugyanez a jelölés szerepel)

A 19–64 éves népesség legfőbb adatai a 2012. I. negyedévi "Munkanélküli-érintettség, diszkrimináció" című kiegészítő felvétel alapján

Megnevezés	Munkanélküliség által érintett népesség aránya	19–64 éves népesség összesen	N
	19–64 éves népesség		
	%	fő	
Összesen	30,7	6 156 754	41 653
Ebből: férfi	32,7	3 013 326	20 360
nő	28,8	3 143 428	21 293
Ebből: 19–24 éves	20,6	716 953	5 299
25–54 éves	35,3	4 106 293	26 043
55–64 éves	21,8	1 333 508	10 311
Ebből: városban él	30,1	2 960 752	19 074
községben él	36,1	2 125 544	19 735
Budapesten él	21,5	1 070 455	2 844
Ebből: foglalkoztatott	26,4	3 677 969	23 166
munkanélküli	92,1	495 390	3 505
inaktív	23,2	1 983 395	14 982
Ebből: legfeljebb alapfokú végzettségű	43,9	1 121 128	9 321
középfokú végzettségű érettségi nélkül	39,5	1 685 856	12 306
középfokú végzettségű érettségivel	24,6	2 118 835	13 437
felsőfokú végzettségű	17,1	1 230 935	6 589
Ebből: az alábbi megyében él			
Budapest	21,5	1 070 455	2 844
Baranya	40,5	237 327	1 935
Bács-Kiskun	35,4	325 120	3 179
Békés	36,8	211 904	1 587
Borsod-Abaúj-Zemplén	38,5	411 286	3 641
Csongrád	25,7	266 842	1 671
Fejér	31,8	264 677	1 818
Győr-Moson-Sopron	22,6	280 958	1 484
Hajdú-Bihar	36,6	337 102	2 315
Heves	36,6	184 849	1 725
Komárom-Esztergom	30,7	190 389	1 302
Nógrád	41,1	120 897	1 208
Pest	21,7	782 608	4 504
Somogy	35,1	187 443	1 663
Szabolcs-Szatmár-Bereg	41,9	347 684	3 103
Jász-Nagykun-Szolnok	33,0	233 439	1 653
Tolna	42,2	144 013	1 331
Vas	31,4	161 982	1 552
Veszprém	29,6	220 989	1 748
Zala	34,5	176 794	1 390

<p>KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL</p> <p>Munkaerő-felmérés és kiegészítő felvételei</p> <p>MUNKANÉLKÜLISÉGI ÉRINTETTSÉG, DISZKRIMINÁCIÓ 2012. I. negyedév</p> <p>..... város, község</p>	A/ LAKOS-azonosító	L																	
	B/ Munkakörzet sorszáma																		
	C/ Megye																		
	D/ Terület																		
	E/ A számlálókörzet száma																		
	F/ A lakás sorszáma																		
	G/ A háztartás sorszáma																		
H/ A kikérdezés dátuma (év,hó, nap)		1	2																
I/ Az összeíró kódja																			
J/ A személy sorszáma a háztartásban																			
K/ A válaszoló sorszáma																			

AZ ADATSZOLGÁLTATÁS NEM KÖTELEZŐ! AZ ADATGYŰJTÉS STATISZTIKAI CÉLRA TÖRTÉNIK! NYILVÁNTARTÁSI SZÁM: 1539

A KÉRDŐÍVET A 19–64 ÉVESEKRŐL KELL KITÖLTENI

A kérdőív lekérdezésének kezdési időpontja

óra perc

MUNKANÉLKÜLISÉGI ÉRINTETTSÉG

1.	<p>Volt-e már munkanélküli (legalább egy hónapig állás nélkül, miközben aktívan keresett munkát)?</p> <p>(1) igen, egy alkalommal, de jelenleg nem munkanélküli (2) igen, több alkalommal, de jelenleg nem munkanélküli (3) igen, és jelenleg is munkanélküli (4) nem vonatkozik rá (pl. még soha nem dolgozott) (5) nem</p>	<p>TOVÁBB A 6. KÉRDÉSRE!</p> ☐
2.	<p>Mettől meddig volt utoljára munkanélküli (legalább egy hónapig állás nélkül, miközben aktívan keresett munkát)?</p> <p><input type="text"/> év <input type="text"/> hónaptól <input type="text"/> év <input type="text"/> hónapig</p>	
3.	<p>Bejelentkezett (regisztráltatta magát) álláskeresőként a munkaügyi központban, amikor utoljára munkanélküli volt?</p> <p>(1) igen (2) nem</p>	☐
4.	<p>Milyen módon talált munkát? (Ha többször volt munkanélküli, az utolsó álláskeresőt vegye figyelembe!)</p> <p>(1) ismerősök, rokonok, barátok segítségével (2) munkaügyi központ kirendeltsége révén (3) maga lépett kapcsolatba munkáltatókkal (4) hirdetett, hirdetést olvasott (beleértve az interneten olvasottat is) (5) egyéb módon, éspedig..... (6) nem talált munkát</p>	<p>TOVÁBB A 6. KÉRDÉSRE!</p> ☐
5.	<p>A fentiek közül melyik módszert itéli a legeredményesebbnek?</p>	☐
6.	<p>Munkanélkülivé válás esetén, illetve munkanélküliként az alábbi stratégiák, megoldások közül saját helyzetében melyiket tudná elképzelni?</p>	<p>MINDEN SORBA KÉRÜNK VÁLASZT (1) igen (2) nem</p>
	<p>1) elköltözne az ország más részére, ha ott ajánlanának munkát 2) külföldre menne dolgozni 3) tanfolyamon, átképzésen bővítené ismereteit 4) (újabb) végzettséget, (újabb) szakmát szerezne 5) nyelvet tanulna 6) alkalmi munkát keresne 7) közmunka-programban venne részt 8) egyéb, éspedig:.....</p>	<p>1) ☐ 2) ☐ 3) ☐ 4) ☐ 5) ☐ 6) ☐ 7) ☐ 8) ☐</p>
7.	<p>A fentiek közül melyik stratégiát tartja a leginkább megvalósíthatónak?</p>	☐

8.	A jelenleg érvényes munkanélküli-ellátás folyósításának időtartamát hogyan értékeli? (1) túl rövid (2) túl hosszú (3) megfelelő	☐
----	---	--------------------------

9.	Ön szerint a jelenlegi ellátórendszer kellőképpen ösztönöz a munkakeresésre, illetve az elhelyezkedésre? (1) igen (2) inkább igen (3) inkább nem (4) nem	☐
----	---	--------------------------

DISZKRIMINÁCIÓ		
-----------------------	--	--

10.	Érte-e valaha az alábbi élethelyzetekben hátrányos megkülönböztetés az említett okok miatt?	MINDEN SORBA KÉRÜNK VÁLASZT
	1) Álláskeresésnél	(1) igen (2) nem (3) nem vonatkozik rá
	A) származása miatt B) iskolai végzettsége miatt C) egészségi állapota miatt D) neme miatt E) életkora miatt F) családi körülményei (pl. kisgyerek) miatt G) egyéb okból, éspedig:	A) ☐ B) ☐ C) ☐ D) ☐ E) ☐ F) ☐ G) ☐
	2) Elbocsátásnál, létszámleépítés esetén	(1) igen (2) nem (3) nem vonatkozik rá
	A) származása miatt B) iskolai végzettsége miatt C) egészségi állapota miatt D) neme miatt E) életkora miatt F) családi körülményei (pl. kisgyerek) miatt G) egyéb okból, éspedig:	A) ☐ B) ☐ C) ☐ D) ☐ E) ☐ F) ☐ G) ☐
	3) Hivatalos ügyintézésnél (beleértve a pénzintézetit is)	(1) igen (2) nem
	A) származása miatt B) iskolai végzettsége miatt C) egészségi állapota miatt D) neme miatt E) életkora miatt F) családi körülményei (pl. kisgyerek) miatt G) egyéb okból, éspedig:	A) ☐ B) ☐ C) ☐ D) ☐ E) ☐ F) ☐ G) ☐
	4) Egyéb helyzetben, éspedig:	(1) igen (2) nem ☐

A kérdőív lekérdezésének befejezési időpontja	<input type="text"/> <input type="text"/> óra <input type="text"/> <input type="text"/> perc
--	--